

Особливості економіки країн Америки. Роль американських ТНК в економіці регіону. Первинний сектор економіки. Сільське господарство: вплив природних, історичних чинників та глобалізації на спеціалізацію. Лісове господарство. Екологічна ситуація в регіоні.

Хід уроку

Міні – гра «Американські асоціації»

1. Гірська країна, яка найбільше страждає від стихійних лих: цунамі, землетрусів, вулканів. «Найдовша» з усіх південноамериканських країн. Посідає одне з провідних міст у світі за видобутком та продажам міді, природної селітри .
2. Нафтодобувна країна світу. У ній є долина кактусів. Межує з найнаселенішою країною Америки.
3. Є постачальником в регіоні цинку, олова. Не має виходу до океану.
4. Історично склалося, що українцям сподобалось тут, і утворилась у цій країні найбільша українська діаспора.
5. Держава на півночі материка Південна Америка. Країна входить в ОПЕК. На її території розміщений найвищий у світі водоспад Анхель, що й приваблює сюди багато туристів. Її назва означає «маленька Венеція».
6. Нова індустріальна країна. Назва країни означає «срібна», латинського походження. Найвищий рівень урбанізації. Батьківщина танго.
7. Найбільша за площею країна Південної Америки. На її території знаходиться найповноводніша річка світу. Державна мова – португальська.

III. Мотивація навчальної та пізнавальної діяльності учнів.

1. Особливості сучасного розвитку країн Америки.

Сучасний розвиток економіки країн Північної та Латинської Америки має суттєві відмінності.

На країни Північної Америки припадає майже 80% ВВП регіону та 26,5% світового ВВП. Це найпотужніший в економічному плані регіон світу, що посідає I місце в світі за виробництвом продукції багатoproфільної обробної та добувної промисловості, а також за виробництвом продукції сільського господарства.

Країни Латинської Америки дають близько 20% ВВП регіону та 6,9% світового ВВП.

Спільні ознаки сучасного господарства країн Латинської Америки:

1. Економіка держав є багатокладною (існує багато форм власності)
 - Значний розрив між прибутками найбагатших та найбідніших верств населення;
 - Поряд з великими сучасними підприємствами збереглися кустарні, в яких зайнято до 40% робітників;
 - Значний вплив тіньової економіки, контрабанди наркотиків (Колумбія, Болівія)
2. Великі іноземні інвестиції (США, Японії, ряду країн Європи) у виробництві:
 - Екологічно брудні (кольорова металургія);
 - Сировинні (гірничорудне, нафтове, сільське господарство);
 - Новітні та праце місткі (машинобудування);
 - В оборонну промисловість;
3. Вузька спеціалізація національних економік(монокультурне сільське господарство, вузькоспеціалізована добувна промисловість), яка зорієнтована на експорт (окрім США, Канади, НІК регіону).

2. Роль ТНК в економіці регіону.

Основними інвесторами в регіон є ТНК США, країни ЄС.

Найбільші ТНК в Америці Elektrisola (ТНК США в Мексиці в сфері металургії), Telefonica de Brasil (ТНК Іспанії, що займається телекомунікаціями), BBVA Bancomer (транснаціональний банк США в Мексиці), автомобільні ТНК США, Японії у Канаді та Бразилії.

Цілі: проникнення у виробництва, що видобувають природні ресурси, участь в індустріалізації та експортній торгівлі, завоювання нових ринків збуту продукції, вкладення грошового та інтелектуального капіталів у високотехнологічні виробництва.

Останнім часом спостерігається розвиток ТНК Латинської Америки, збільшення їхньої ролі в системі світогосподарських зв'язків. SEMEX (Мексика,

цемент), Companhia Vale do Rio Doce (Бразилія, видобуток та переробка корисних копалин), Petroleo Brasileiro (Бразилія, нафта) , America Mouil i Telefonos De Mexiko (Мексика, телекомунікації), Petroleos De Venezuela (Венесуела, нафта), Metalurgica Gerdau (Бразилія, метали), FEMSA, Gruma i Grupo Vimbo (Мексика, харчова промисловість)

Компанія VALE DO RIO DOCE, з 2007 року має назву Вале (Vale), була заснована в Itabira у якості державної компанії бразильським федеральним урядом 1 червня 1942 року. За 66 років Vale стала найбільшою гірничовидобувною компанією в Америці та другою за величиною в світі. Працює у 14 бразильських штатах та на п'яти континентах. У компанії є більш, ніж дев'ять тисяч кілометрів власних залізничних шляхів та 10 портових терміналів, також електростанції, заводи з виплавки сталі. Компанія є найбільшим у світі експортером залізної руди, її належать 18,5% цього ринку. Vale також розробляє родовища бокситів, міді, марганцю, золота (є найбільшим виробником золота в Латинської Америці).

Основні підрозділи компанії: залізна руда, вугілля, кольорові метали, добрива. Видобуток корисних копалин компанія веде у 6 країнах світу.

3. Первинний сектор економіки:

Америка є одним із сировинних регіонів світу. Завдяки багатству різноманітних ресурсів регіон називають «коморою світу». В ній широко представлені виробництва первинного сектору економіки: добувна промисловість, сільське, лісове господарство, рибальство.

3.1. Добувна промисловість.

- Робота з картою

Завдання.

- Назвіть та покажіть на карті басейни паливних ресурсів Америки.
- Які країни є експортерами нафти, скрапленого газу, нафтопродуктів?
- Які країни є експортерами кам'яного вугілля?
- Назвіть і покажіть на карті країни, що вирізняються за видобутком рудних корисних копалин.
- Які країни є експортерами рудної сировини?

- Визначте, які країни мають значну мінерально – сировинну базу для розвитку чорної металургії, кольорової металургії, хімічної промисловості.

Екологічна ситуація в регіоні

Швидкий та інтенсивний розвиток економіки розвинутих країн Америки зумовлює значний вплив на довкілля, його трансформацію та руйнацію. Заради процвітання США і Канаді доводиться жертвувати своєю природою, тому питання охорони навколишнього середовища стоїть надзвичайно гостро. Рівномірно з прогресом відбувається руйнування і витіснення природного ландшафту з подальшою його заміною на штучне середовище, яке може бути шкідливим і навіть непридатним для життя людей. Вже в другій половині ХХ століття маса відходів на північноамериканському континенті становила 5-6 млрд. т. на рік, з яких як мінімум 20% - хімічно активні речовини.

- **Забруднення атмосфери**

Проблема Забруднення атмосфери сьогодні актуальна у всьому світі, проте на західному узбережжі США в штаті Каліфорнія обстановка особливо важка. У цих місцях уздовж материка проходить холодна течія, внаслідок чого над прибережними водами конденсується пар, в якому концентруються більші обсяги вихлопних газів автомобілів. Наслідком цього є щільний туман, в якому концентрується маса отруйних речовин, які не тільки згубно впливають на природу, але і є причиною багатьох людських захворювань.

- **Виснаження та забруднення водних ресурсів**

На континенті неспинно зростає рівень споживання води, і сьогодні він вже перевищує допустимий. Ще в минулому столітті американським фахівцем А. Уолменом були опубліковані результати досліджень, згідно з якими більше половини населення США споживає воду, використану як мінімум один раз, тобто ту, яка пройшла через каналізацію. За подібних обставин важко виконати два дуже важливих умови: поряд з відновленням якості води необхідно безперестанку забезпечувати наявність природного її обсягу в річках та інших водоймах. Список негативних факторів у цій сфері досить довгий, але в основна проблема – це їх забруднення, в тому числі і теплове. Приблизно третина води, що вилучається

щорічно з річок, припадає на атомні та теплові електростанції, в яких вона нагрівається і знову повертається у водойму. Температура такої води вище на 10-12%, а вміст кисню помітно нижче, що відіграє значну роль і часто є причиною загибелі багатьох живих організмів. Вже в другій половині ХХ століття в США щороку від забруднення водойм гинуло 10-17 млн. ос. риби, а Міссісіпі, що є найбільшою річкою Північної Америки, сьогодні входить в десятку найбільш забруднених у світі.

- **Сланцевий газ**

Останнім часом великий галас виник навколо сланцевого газу - його все більш інтенсивно видобуває Північна Америка. Екологічні проблеми, які можуть виникнути при використанні певних технологій, мало турбують компанії, що займаються розвідкою і видобутком вуглеводнів із сланцевих пластів. На жаль, політичні інтриги грають свою роль у просуванні даного виду видобутку енергетичних ресурсів, а можливі наслідки для довкілля іноді і зовсім не беруться до уваги. Так, уряд США взяв курс на придбання незалежності від поставок енергоносіїв із зовнішніх ринків, і якщо ще вчора країна набувала газ у сусідній Канаді, то сьогодні вона вже позиціонує себе як держава-експортер вуглеводнів. І все це робиться на шкоду навколишньому середовищу.

Трагедія у бразильському штаті Мінас – Жерайс (слайд 8)

Вранці в неділю, 27 січня, жителі Брумандінью прокинулися від звуку тривожних сирен через небезпечне підвищення рівня води на дамбі компанії Vale SA неподалік. 25 січня в районі Брумандінью, бразильський штат Мінас-Жерайс, стався прорив греблі. За останніми даними, число загиблих вже досягло 300.

3.2. Сільське господарство.

На попередньому уроці ми дізналися про хвилі імміграції українців до Америки. Із дослідження на тему: «Складники підприємницького успіху української діаспори в Канаді та США» сьогодні ми почуємо про роль наших земляків у розвитку добувної промисловості та сільського господарства.

Першим імігрантом з України до Канади можна «жартома» вважати колосок української пшениці з Галичини, який у 1842 р. привезений був канадським

фермером Давідом Файфом (David Fife) з Гласго у Шотландії, де розвантажувався гданський пароплав з українською пшеницею. Цей український вид пшениці, який названо «Red Fife», родив набагато більшу кількість зерна, ніж інші види і мав прекрасну якість.

Згодом «Red Fife» став одним з основних видів, поширених у Канаді і північних штатах Америки. Його одинокою хибою були більша висота та пізніше дозрівання. Пізніше поширення набуло схрещення видів «Red Fife» та «Hard Red Calcutta», яке одержало назву «Marquis» (у новому гібриді наявне було сполучення якості та урожаю виду «Red Fife» зі скорішим на двадцять днів дозріванням «Hard Red Calcutta»). До 1928 р. 85 відсотків усіх посівів у Канаді ярої пшениці був вид «Marquis» з половинчастим українським походженням.

У зоні степової Канади завширшки 1200 миль прерій нашими земляками створено «хлібний кошик світу» – звідси пшениця надходить на продаж до багатьох країн. Українське населення провінції Альберта нараховує понад 200 тис. Українці з Галичини та Буковини і поляки були першими, хто поселився на північному сході Альберти. У ті далекі часи облаштування в невідомій країні було дуже важким: мовний бар'єр, ізоляція, відсутність інфраструктури, доріг, навіть погода була іншою. На великих площах, заповнених лісами, люди повинні були викорчувувати дерева й кущі, щоб обробляти землю. Перше покоління українських іммігрантів було, в основному, селянами. Вони полишили Україну, де в них не було надії, де в них не було власності. Іммігранти практично безкоштовно отримували від уряду Канади ділянки, за умови розпочати на них господарство.

Не всі поселенці, однак, поселились на фермах, багато стало працівниками індустрій, пов'язаних з освоєнням земель та працівниками у містах. **(слайд 10)**

- ***Виступ групи біологів(слайд 11, 12)***

Відкриття Америки Христофором Колумбом спричинило великий біологічний та екологічний обмін між Старим та Новим Світом, який отримав назву Колумбів обмін. Цей обмін рослинами і тваринами змінив європейський, американський, африканський і азійський способи життя. Нові продукти стали не лише головними елементами людського харчування, а й вплинули на розвиток цілих народів.

Наприклад, до 1000 року картопля не вирощувалася за межами Південної Америки. До 1840 року Ірландія була настільки залежна від картоплі, що уражений хворобою урожай цієї культури призвів до спустошливого картопляного голоду в Ірландії 1845-1849 рр. Запроваджені з 16-го століття португальськими торговцями кукурудза і маніок, які привезли їх з Америки, замінили традиційні африканські культури. Кукурудза і батат, які були ввезені в Азію з Америки іспанськими колонізаторами в 16 столітті, сприяли зростанню населення в цій частині світу. Європейські дослідження тропічних районів відкрили для Нового Світу хінін - перший ефективний засіб для лікування малярії, але з іншого боку це відкриття сприяло розвитку работоргівлі.

IV. Підсумок уроку

Отже, на сьогоднішньому уроці ми з'ясували, що:

- Сучасний розвиток економіки країн Північної та Латинської Америки має суттєві відмінності.
- У первинному секторі країн Америки розвинені сільське та лісове господарство, добувна промисловість та рибальство.
- Регіон Америка багатий на паливні, рудні та нерудні корисні копалини.
- Основними експортними культурами з зернових є пшениця, з технічних – кава, какао - боби, цукрова тростина, соя, бавовник. А також - банани, тропічні фрукти та овочі. У тваринництві переважає м'ясний напрямок.
- У регіоні розташовані Північний та Південний лісові пояси, що дає можливість для розвитку лісового господарства.

В регіоні наявні екологічні проблеми, які потребують невідкладного вирішення, насамперед:

- Забруднення питної води.
- Наявність у ґрунті активних хімічних речовин.
- Забруднення атмосферного повітря промисловими підприємствами.
- Вирубка лісів.
- Зниження рівня біорізноманіття.

V. Закріплення

Міні – гра «Американські асоціації»

1. Залізорудна країна (Бразилія)
2. Країна орхідей (Колумбія)
3. Країна «м'ясний цех “ (Аргентина)
4. «Мідні» країни. (Чилі, Перу)
5. Країна цукрової тростини (Куба)
6. «Алюмінієва» країна (Ямайка)
7. «Бананова» країна (Еквадор)

VI. Домашнє завдання

Домашнє завдання

Параграф